

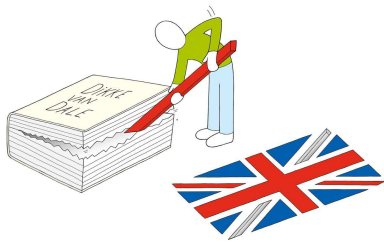

V.U.: Johan Boodts, Kuiperstraat 66 te 9100 Sint-Niklaas - e-postadres: nederlandslandstaal@vwb.vlaanderen

'De tael is gansch het Volk'

Prudens van Duyse (1804 – 1859)

Een Dikke Van Dale voor in de haard

Illustratie Tomas Schats

Japke-d. Bouma, columniste van NRC Handelsblad

Japke-d. denkt mee

De laatste editie van de Dikke Van Dale heeft er weer 1000 Engelse woorden bij. "Waarom?" vraagt Japke-d. Bouma zich af. "Dit is geen gezinsuitbreiding, dit is het totale failliet van de Nederlandse taal."

Deze week was ik gevraagd een praatje te houden ter gelegenheid van de presentatie van de zestiende editie van de Dikke Van Dale. Het Groot Woordenboek der Nederlandse taal. Ik was er trots op -trots, dankbaar en gelukkig. Maar echt! Want de Dikke Van Dale! Hallo hé!

Het Walhalla van de Nederlandse taal. De laatste poot onder de troon van het Nederlands. De bewaker van onze cultuur. Want taal is cultuur. De spiegel die ons laat zien wie we willen zijn. En toch stond ik er ook met een bezwaard gemoed. De Nederlandse taal is aan het afbrokkelen.

Want er is een macht die oprukt, die aan de poorten staat en met grote vieze modderpoten binnen is komen stampen. Niet het Russisch, goddank. Nog niet. Maar wel het alomtegenwoordige, niet te stuiten Engels. Het Engels is overal in onze taal. Op kantoren, in de reclame, op scholen, in de gezondheidszorg, op de ministeries, bij gemeenten, bij de kapper. "Invites" terwijl ze een uitnodiging bedoelen, "reminders" als ik niet meteen reageer, en "requests" of ik "keynotes" wil verzorgen, "wrap ups" en "take home messages". Om volslagen krankzinnig van te worden. Je zou ze allemaal in een taalkliniek willen laten opnemen.

De Engelse Ziekte.

Ik noem dat altijd "de Engelse Ziekte", Engels dat nergens voor nodig is, Engels dat niets toevoegt met als voorlopig dieptepunt iemand die me ooit vroeg of hij een "ask" bij me mocht neerleggen, hij bedoelde een vraag stellen.

Ik snap het wel. Het klinkt in het Engels een stuk spannender als je zegt dat je vandaag een "deep dive", een "brown paperbag-sessie", en "stand-up" en "een town-hall" hebt gehad, dan dat je je van de ene totaal overbodige vergadering naar de andere hebt gesleept.

Gelukkig was er in die wereld van al het ellendige nep-Engels altijd nog de Dikke Van Dale. Het instituut van het Nederlands. Thuiskomen. Dege-lijk, stoffig Nederlands. De bron waaraan ik me kon laven. Als ik het even niet meer zag zitten met de Engelse Ziekte, ging ik ermee met een deken-tje bij de kachel zitten.

Hier was ik veilig.

Maar die tijd is voorbij. Ik maak me zorgen om de Dikke Van Dale. Want zelfs hier is de Engelse ziekte opgerukt. Zelfs hier, in het inner sanctum van het Nederlands, staat het Engels met z'n modderpoten te trappelen.

Erkenningsnummer P 209916

JAARGANG 32
NUMMER 4
MEI 2022

maandelijkse uitgave
verschijnt niet in januari en in juli

De volledige ploeg:

Karel Adams
Herman Keersmaekers
Johan Boodts
Michel Roelens (opmaak)
Mieke Govaert
Marijke Van Hoecke
Wim De Wit
Marc Joris

Nieuwe Acties

Pag. 2: Colruyt - Optiek Rits
Pag. 3: Shoot - Kerk Wingene - Puratos
Pag. 4: BZN - Sixt - We are chemistry - Bruzz

De Taalgrabbelton

Pagina 5

Geschiedenis

Pagina 6

De Engelse ziekte heeft nu zelfs de fundamenten van onze cultuur aangetast.
Het totale failliet van de Nederlandse taal.

Sterker nog, ze zijn er zelfs trots op bij de redactie! Want in het begeleidende persbericht werd juichend vermeld dat de Dikke Van Daele er een kleine 1000 woorden uit het Engels bij heeft gekregen, alsof het een heuglijk feit betreft! Alsof we daar blij mee moeten zijn.

“Airfryer”, “influencer” en “streetfood” staan er nu bijvoorbeeld in. Wat is er mis met luchtfrituur, rolmodel en kleine, veel te dure porties die je moet delen met je tafelgenoten – of wacht, dat is shared dining (sjert daining).

Maar bovenal, waarom? Waarom moeten er Engelse woorden in een Nederlands woordenboek? Als ik Engelse woorden wil opzoeken, neem ik wel een Engels woordenboek.

Critici vinden dat een verrijking van de taal, al dat quasi nep Engels. Op die manier groeit en verandert de taal. Wel, ik vind dat niet. Ik vind alleen nieuwe Nederlandse woorden een verrijking van de taal. Niet gemakzuchtige Engelse synoniemen. Dat soort woorden noem ik geen verrijking maar een verdringing van de taal.

Ik zou dan ook zeggen: maak maar een nieuwe druk, Van Dale! Zonder Engelse ziekte!

Want ik wil geen “reminder” maar gewoon een herinnering. Ik wil geen “stand-up” maar gewoon even gaan liggen. Ik wil geen “streetfood” maar gewoon uit (eigen) bord eten. Ik wil een Dikke Van Dale voor BIJ de haard.

Niet eentje voor ERIN.

Deze column, verschenen op 22 maart 2022, is gebaseerd op de toespraak – sorry, speech – die Japke d. Bouma op 22 maart hield bij de presentatie van de nieuwe editie van de Dikke Van Dale en voor dit nummer van Nederlands/Landstaal aangepast door

Govaert Mieke

ACTIEPUNTEN

Colruyt

Ze kunnen het niet laten! Op deze advertentie van Colruyt in de gratis zondagkrant van 24 april 2022 editie Meetjesland prijkt een werkaanbieding met een Engeltaalige omschrijving van het aanbod. Zou de advertentie niet meer succes kennen door het gebruik van onze eigen landstaal, het Nederlands? Het zou voor de lezer ook meteen meer duidelijkheid scheppen. Toch?

**Kom naar ons
Afterwork Jobevent
op 4 of 5 mei**

#samendoen

Is een job als winkelman of beenhouwer bij Colruyt iets voor jou? Ontdek het zelf tijdens ons Afterwork Jobevent. Je krijgt een persoonlijke rondleiding door de winkel en je kan je toekomstige collega's ontmoeten. Nog vragen over het werk? Je kan meteen bij hen terecht.
Wij voorzien een hapje en drankje, jij hoeft alleen je cv mee te nemen. Tot dant!

Colruyt Gent
Woensdag 4 mei 2022
16 - 20 u.

Colruyt Eeklo
Donderdag 5 mei 2022
16 - 20 u.

Anders werken | COLRUYT GROUP

Die tip kan hen bezorgd worden via

Colruyt Group, t.a.v. Jef Colruyt, bestuurder-voorzitter,
Edingensteenweg 196 te 1500 Halle.

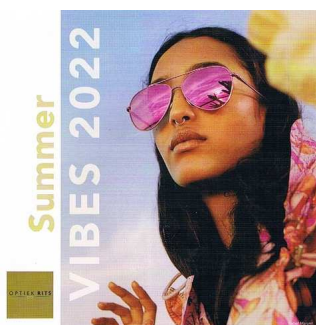
02 345 23 45
info@colruyt.be
www.colruyt.be

OPTIEK RITS

Summer Vibes 2022 is het eerste wat we zien op een folder naast een jonge dame met lila brilglazen. Dat doet ons verder zoeken naar méér Engels en ja, dat vinden we op de volgende bladzijde. En neen, daar sluiten we onze ogen niet voor! Om de naam Optiek Rits te vinden hebben we onze leesbril nodig.

Optiek Rits, Adolphe Della Faillelaan 7 te
9052 Zwijnaarde

info@optiekrits.be
Op Facebook ook aanwezig

Shoot

Dit actiepunt is opgemaakt met gegevens die lezer J. V.M. ons bezorgde.

Deinze herbergt dit seizoen het Europees Schutterstreffen.

[Europees Schutterstreffen Deinze 2022 \(estdeinze2021.eu\)](http://Europees_Schutterstreffen_Deinze_2022_(estdeinze2021.eu))

Naar aanleiding hiervan organiseert Mudel (museum van Deinze en Leiestreek met webstek www.mudel.be) een retrospectieve tentoonstelling over het Vlaamse schutterswezen als cultureel erfgoed.

Driewerf hoera, toch weer een stukje Vlaamse identiteit en erfgoed dat in een mooi daglicht gesteld wordt, behalve dan de titel van de tentoonstelling. Hoe verzinnen ze het om hier een Engelse term op te plakken. Met een Nederlandse titel zou het pas een schot in de roos zijn!!!

Een meer dan terechte opmerking kunt u kwijt bij

Jan Vermeulen, burgemeester, p/a, Brielstraat 2 te 9800 Deinze

0475 32 17 43

09 381 07 70

jan@deinze.be

Rutger De Reu, schepen van o.a. cultuur, Schave 112 te 9800 Deinze

0473564548

rutger@deinze.be

Bovendien kunt u terecht op 'Contact' van de webstek van de vereniging <https://estdeinze2021.eu/>

Kerk Wingene

Aan de kerk in Wingene zien we een groot spandoek in de kleuren van Oekraïne. Op deze spandoek staan teksten in twee talen: Oekraïens en Engels.

Geen Nederlands!

Dit kan toch de bedoeling niet zijn?? Wil men deze oorlogsvluchtelingen welkom heten en bij ons langzaam integreren dan is ook Nederlands toch een noodzaak!!

Reageren:

Pastorale Eenheid Sint-Augustinus Beernem – Ruiselede – Wingene Hoornstraat 7 te 8730 Beernem.

Puratos

Regelmatig staat er op de parking van Koopcentrum Waasland een bus van Puratos. Puratos is een bedrijf van ons land dat actief is in de voedingsindustrie en aan bakkers, patissiers en chocolatiers levert.

In deze bus worden mensen uitgenodigd om geheel vrijblijvend nieuwe producten te proeven en te smaken. Waarom alle teksten op deze bus enkel in het Engels zijn, is ons toch niet duidelijk. Is Nederlands hier niet de taal van de klanten?

Reageren:

Puratos, Industrialaan 25 te 1700 Groot-Bijgaarden

info@puratos.be

Bond zonder naam

Bond zonder Naam is een gerespecteerde vereniging die het welzijn van mensen in nood ter harte neemt. Een van de projecten is het zgn. “**Prison Talk**“. Ex-gevangenen komen in een bedrijf, school of instelling hun verhaal doen. Ze vertellen hoe moeilijk het leven is in de gevangenis en de problemen bij hun terugkeer in de maatschappij.

We zien liever een Nederlandstalige titel voor dit project!

Reageren:

 Bond Zonder Naam, Herentalse Baan 74 te 2100 Deurne
 welkom@bzn.be

Sixt

Sixt is de naam van een autoverhuurbedrijf. Het bedrijf heeft over de hele wereld vestigingen en ook in het Zuidstation van Brussel hebben ze een kantoor. Hoewel de reservering in het Nederlands gebeurde, dienden we mee te maken dat zowel de onthaalbediende als de verantwoordelijke in de garage geen Nederlanders kende. Engels zou nog gegaan zijn.

Is Sixt afkerig van een tweetalig Brussel? Er zijn beslist nog Nederlandstaligen die een beroep doen op dit bedrijf.

We kunnen dus niet tevreden zijn over Sixt en vragen u het hen mee te delen.

 Service-benelux@sixt.com
 Kouterveldstraat 6c 1831 Machelen

We are chemistry

Op 23 maart werd er een vrije betrekkingenbeurs gehouden met als doel jongeren aan te trekken voor een betrekking in de scheikundesector. Deelnemers konden zich inschrijven op een webstek (wearchemistry.be). Het geheel werd verpakt onder de noemer van “jobevent – we are chemistry”.

Onder de deelnemers vinden we niet alleen bedrijven zoals Agfa-Gevaert en Bayer maar ook de provincie Antwerpen en essencia Vlaanderen. Met de steun van jobat.be – go for happy!

Meer info op www.wearechemistry.be, waar we letterlijk lezen dat We Are Chemistry het project is van de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij (POM) Antwerpen. Of hoe een instelling van de provincie Vlaanderen helpt verengelsen.

 Isabelle Verdonck, Projectcoördinator
 +32 (0)3 240 68 28
 isabelle.verdonck@pomantwerpen.be

Bruzz

Het door Vlaanderen gesubsidieerd weekblad dat in Brussel verdeeld wordt, laat slechts zelden zien dat het veel geeft om het behoud en de verdediging van het Nederlands in Brussel. Activiteiten van Vlaamse verenigingen komen er weinig aan bod. Wel bladzijden over Arno en andere artiesten, de vreemdelingenproblematiek en dergelijke. Onlangs presteerde het tijdschrift tweemaal een Franstalige advertentie op te nemen van hub.brussels. Daarin werden Brusselse ondernemers aangespoord om deel te nemen aan een wedstrijd. Nu is hub.brussels een officieel Brussels agentschap voor bedrijfsondersteuning! Wie de Nederlandstalige bladzijde van hun webstek opent, krijgt onderaan alvast een Franstalige melding te lezen. Ook wie doorklikt naar de pagina's van de wedstrijd, krijgt enkel Franstalige teksten te lezen.

Eerst Bruzz:

 Hoofdredacteur Kristof Pitteurs, Flageyplein 18 1050 Brussel

 redactie@bruzz.be

Hub Brussel:

 hub.brussels, Klachtendienst, Charleroisesteeweg 110 1060 Sint-Gillis
 compliance@hub.brussels

DE TAALGRABELTON

Persmededeling 25-2-2022 van de stad Sint-Niklaas, !

(Doorspekt met Engelse woorden! Wat is het verschil tussen coaching en begeleiding?)

“Geïnspireerd op de Nederlandse **Smart City Strategie** en de Agenda Stad werkt het Kenniscentrum samen met de 13 centrumsteden en de VGC sinds 2019 aan het vorm geven van een aantal Vlaamse **City Deals**. Zo'n City Deal is een contract tussen steden, andere overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties dat moet leiden tot innovatieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken die een stad niet alleen opgelost krijgt.

Social media sharing

Met de toekenning van de Vlaamse subsidie voor het project '**E-Inclusion by Design**' is de eerste Vlaamse City Deal een feit. Vanuit de vaststelling dat de digitalisering van de dienstverlening in de praktijk niet altijd de toegankelijkheid verhoogt en we daardoor niet meer onze publieke opgave om de dienstverlening te garanderen voor alle burgers, bezoekers, gebruikers, ... kunnen garanderen, gaat men in het project e-inclusion by design op zoek naar oplossingen die ervoor zorgen dat digitale diensten voor iedereen laagdrempelig toegankelijk blijven.

Stad Sint-Niklaas zal onder leiding van stad Gent (District 09) en met medewerking van alle Vlaamse centrumsteden en de VGC aan de slag gaan met de principes van **Service Design** waarbij ze elk experimenten opzetten in het ontwikkelproces van twee producten of dienstverleningen. Binnen het project wordt gezorgd voor kennisopbouw, **coaching en begeleiding** bij dit proces. Al doende wordt een **toolbox** ontwikkeld die ook andere lokale besturen op weg moet helpen met de implementatie van toegankelijke digitale dienstverlening. Er zal gewerkt worden aan een risicobarometer, die helpt bij het in kaart brengen van de risico's doorheen het digitaliseringsproces, en die moet toelaten inzicht te geven op de toegankelijkheid van een gedigitaliseerde dienstverlening.

De City Deal krijgt 2,89 miljoen euro aan relancemiddelen, die Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen Bart Somers inzet voor e-inclusie op lokaal niveau binnen het actieplan 'Iedereen Digitaal'.”

Reageren kan naar: *Lieven Dehandschutter*, Burgemeester
lieven.dehandschutter@sint-niklaas.be

Fransdolle pillendraaiers

Ik heb altijd gedacht dat men om arts of apotheker te worden over redelijk wat verstandelijke vermogens moet beschikken. Blijkbaar fout, want beide groepen blijken in Brussel zelfs niet in staat om Nederlands te leren. Vlaams Parlementslid Karl Vanlouwe ondervond onlangs dat een Brusselse apotheker botweg de telefoon neerlegde omdat Vanlouwe Nederlands wilde spreken.

Hierop startte het 't Pallieterke een onderzoek en contacteerde 100 apothekers in het Brusselse. Het resultaat is zonder meer beschamend. Van de 100 opgebeldde apothekers waren er slechts 17 in staat in het Nederlands te reageren! Het viel bovendien op dat ze meestal zeer arrogant tekeer gingen en botweg de telefoon neergooiden.

Er is maar één oplossing om de taalwetgeving in Brussel te doen naleven: streef samen met ons naar Vlaamse onafhankelijkheid!

Defibrillator

In Lichtervelde ontdekten we een mooie Nederlandse naam voor het defibrillator toestel: **hartstarter!**

Een wegwijzer aan de straatkant met “Hartstarter op 190m“, wijst de plaats aan waar je dit toestel in geval van nood kunt vinden! Prima initiatief!

Een vleugje geschiedenis en/of wetenswaardigheid...

Het wonder van Edingen (deel 3)

H. Vandormael

De taalgrensregeling van 1962

4. LETTELINGEN (8)

Volgens de telling van 1846:

511 Nederlandstaligen

1395 Franstaligen

Godfroid Kurth stelde in 1898 dat het noordelijke deel van de gemeente Nederlandstalig was, het zuidelijke deel Franstalig.

Volgens de telling van 1930:

887 Nederlandstaligen (34,21 %)

1607 Franstaligen (61,97 %)

Volgens de telling van 1947:

387 Nederlandstaligen (14,38 %)

2199 Franstaligen (81,72 %)

Ook hier stelt men een grote verschuiving vast. Hoewel het aantal inwoners met minder dan 100 toegenomen is, is het aantal Nederlandstaligen tot één derde teruggefallen, en dat in zeventien jaar!

In 1948 stelde Legros vast, dat het noordelijke deel van de gemeente, met de wijk Kokejane, die aan Herne grenst, Vlaams is. Het Harmelcentrum ging daarmee akkoord, zodat het ontwerp van minister Gilson een Frans taalregime voorstelde, mits het gehucht Kokejane bij Herne (Brabant) te voegen. Franstalige parlementsleden dienden echter amendementen in om Kokejane bij Lettelingen (Henegouwen) te houden, in ruil waarvoor de Vlamingen faciliteiten zouden krijgen. Hun belangrijkste argument was, dat het station van Edingen op het grondgebied van Lettelingen ligt.

Daniël Deconinck (9) poogde de Kamercommissie voor een logische oplossing te winnen: 'Kokejane en het noorden van Lettelingen zijn onbetwistbaar homogeen en standvastig Vlaams en dienen dus over te gaan naar Herne, zoals in het regeringsontwerp luidde. Het station van Edingen ligt niet op Kokejane zelf en kan bij Edingen gevoegd'. Zijn tussenkomst mocht niet baten: Lettelingen hoorde voortaan bij Edingen, met faciliteiten als doekje voor het bloeden.

5. EDINGEN

Volgens de telling van 1846:

2796 Nederlandstaligen

1118 Franstaligen

Edingen was tot in de tweede helft van de 19de eeuw dus nog duidelijk een Vlaamse stad. Nog in 1898 stelde Godfroid Kurt, zelf Franstalig, dat Edingen Vlaams was. Maar men kan zich voorstellen dat de sociale verfransdruk er hoog was. Edingen maakte immers deel uit van Henegouwen, en voor alle administratieve handelingen (arrondissement, provinciale overheid, belastingen) was men verplicht Frans te kennen.

Nog in 1910 noemden 60,8 % van de Edingenaars zich Vlaming, maar: 'Néanmoins, la cité hennuyère avait opté pour la langue Française dont elle faisait d'ailleurs usage depuis des siècles', schrijft Yves Delannoy, zoon van de burgemeester (10).

Volgens de telling van 1930:

2335 Nederlandstaligen (50,78 %), waarvan 450 eentalig.

2092 Franstaligen (45,5 %), waarvan 1014 eentalig.

Pas na deze telling werden de Franstaligen als 'beschermde minderheid' erkend. Maar daarmee was het hek van de dam. De 'minderheid' ging zich steeds arroganter opstellen. Intimidatie en geweld werden niet geschuwd, en vooral de school, die de Broeders van de Christelijke Scholen er in 1851 hadden gesticht, en die een bloeiende Vlaamse afdeling had, moest het ontgelden.

(8) Letterlijk: 'Lettel – Ingen', Klein-Edingen, in het Frans 'Petit-Enghien'. Vgl. 'luttel' en 'little (Eng.)'. In het dialect van de streek wordt Edingen 'Engen' of 'Ingen' genoemd.

(9) Daniël Deconinck (1921-2004), advocaat, volksvertegenwoordiger voor de Volksunie van 1961 tot 1965, nadien nog gemeenteraadslid in Brussel.

(10) DELANNOY, Y., *Pierre Delannoy, bourgmestre d'Enghien (1905-1955). Troisième partie: D'Une guerre à l'autre. Titre second: La querelle linguistique*, in *Annales du Cercle Archéologique d'Enghien*, Tome XII, 1961, 243-378.